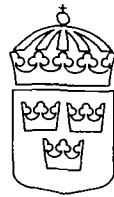

Regeringens proposition

1992/93:47

om ny lagstiftning om måttenheter, mätningar och mätton samt ny lag om elektromagnetisk kompatibilitet

Prop.
1992/93:47

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 29 oktober 1992.

På regeringens vägnar

Carl Bildt

Per Westerberg

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en ny lag om måttenheter, mätningar och mätton och en ny lag om elektromagnetisk kompatibilitet. Den nya lagstiftningen skall utgöra grund för att införliva med svensk rätt ett antal EG-rättsakter, som omfattas av EES-avtalet.

Den nya lagen om måttenheter, mätningar och mätton föranleds av ett 25-tal olika direktiv som ingår i EES-avtalet. Lagen innehåller vissa grundläggande bestämmelser samt bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att utfärda närmare föreskrifter. Huvuddelen av de bestämmelser som behöver införlivas med svensk rätt är av sådan karaktär att de lämpligen bör utfärdas på myndighetsnivå. Den nya lagen ersätter lagen (1971:1081) om bestämning av volym och vikt.

Den andra nya lagen är föranledd av ett EG-direktiv om elektromagnetisk kompatibilitet. Även denna är utformad som en bemyndigandelag som ger regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer möjlighet att meddela föreskrifter som införlivar det aktuella EG-direktivet med svensk rätt.

1 Förslag till Lag om måttenheter, mätningar och mätdon

Härigenom föreskrivs följande.

Användning av vissa måttenheter

1 § För att uppfylla Sveriges åtaganden enligt avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet) skall vid mätningar, som har ekonomiska transaktioner, hälsovård, allmän säkerhet eller förvaltningsbeslut till syfte, mättonen, enligt närmare föreskrifter av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, vara graderade i och mätresultaten uttryckta i

1. måttenheter, som ingår i det internationella måttenhetssystem (SI-systemet) som har antagits av Allmänna konferensen för mått och vikt,
2. måttenheter, som har tillåtits för bruk tillsammans med SI-enheter enligt beslut av Internationella kommittén för mått och vikt, eller
3. andra särskilda måttenheter, som får användas enligt Sveriges åtaganden enligt EES-avtalet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får i fråga om kommunikationer föreskriva om undantag från första stycket, om det är förenligt med Sveriges åtaganden enligt EES-avtalet.

Bemyndiganden att meddela föreskrifter om mätningar m. m.

2 § För att uppfylla Sveriges åtaganden enligt internationella överenskommelser får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om

1. krav på mätningar och mättekniska metoder, och
2. krav på och kontroll av mätdon, om föreskriften avser skydd för liv, personlig säkerhet eller hälsa, kommunikationer eller näringsverksamhet.

3 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också meddela föreskrifter om

1. krav på och kontroll av förpackningsstorlek och kontroll av mängduppgifter på färdigförpackade varor samt
2. krav i fråga om särskild kundvåg i detaljhandeln.

Tillsyn

4 § Tillsyn över efterlevnaden av denna lag och föreskrifter meddelade med stöd av lagen utövas för visst område av den myndighet som regeringen bestämmer.

5 § Tillsynsmyndigheten har rätt att få tillträde till områden och lokaler där mätdon finns eller varor förpackas, förvaras eller säljs. Detsamma gäller den som svarar för kontroll som avses i 3 §.

Den hos vilken kontroll eller tillsyn sker är skyldig att underlätta tillsynsmyndighetens arbete.

Tillsynsmyndigheten eller den som svarar för kontroll enligt 3 § har rätt att få handräckning av kronofogdemyndigheten för att genomföra åtgärd som avses i första stycket.

6 § En tillsynsmyndighet får meddela de förelägganden och förbud som be-

hövs i enskilda fall för att denna lag eller föreskrifter meddelade med stöd av lagen skall efterlevas. Prop. 1992/93:47

Ett sådant föreläggande eller förbud får förenas med vite.

Överklagande

7 § En tillsynsmyndighets beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos kammarrätten.

1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.
2. Genom lagen upphävs lagen (1971:1081) om bestämning av volym och vikt.

2 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1977:292) om tillverkning av
drycker, m.m.

Prop. 1992/93:47

Härigenom föreskrivs att 14 § lagen (1977:292) om tillverkning av drycker, m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 §

Malt- och läskedrycker får utlämnas från tillverkningsställe endast i slutna kärl eller behållare av typ som har godkänts av tillståndsmyndigheten *eller med avseende på rymden blivit godkända enligt lagen (1971:1081) om bestämning av volym och vikt*. Utan hinder härav får malt- och läskedrycker utföras ur landet, föras till frihamn, eller, när fråga är om starköl, intagas i exportbutik eller läggas upp på tullager som har inrättats för förvaring av proviant.

Malt- och läskedrycker får utlämnas från tillverkningsställe endast i slutna kärl eller behållare av typ som har godkänts av tillståndsmyndigheten. Utan hinder härav får malt- och läskedrycker utföras ur landet, föras till frihamn, eller, när fråga är om starköl, intagas i exportbutik eller läggas upp på tullager som har inrättats för förvaring av proviant.

Kärl eller behållare som avses i första stycket skall vara försedda med uppgift om dryckestillverkarens namn eller om tillverkningsstället eller med dryckestillverkarens inregistrerade varumärke. På kärl som innehåller maltdryck skall dessutom finnas uppgift om varuslag (lättöl, öl, starköl) samt på kärl som innehåller läskedryck uppgift om dryckens benämning. Namn och tillverkningsställe får angivas med förkortning, som tillståndsmyndigheten har godkänt. Varuslag får angivas med särskild beteckning, som godkänts av tillståndsmyndigheten. Kärl eller behållare som innehåller maltdryck får ej förses med uppgift som är ägnad att giva drycken sken av att tillhöra annat varuslag än det som den är hänförlig till.

Omförpackning av maltdrycker får göras endast av tillverkare av sådan vara.

Utan hinder av vad i första stycket sägs får utlämning av läskedrycker i öppet kärl ske från automat som godkänts av tillståndsmyndigheten eller har blivit vederbörligen justerad.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

3 Förslag till Lag om elektromagnetisk kompatibilitet

Prop. 1992/93:47

Härigenom föreskrivs följande.

Bemyndigande att meddela föreskrifter

1 § För att uppfylla Sveriges åtaganden enligt avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet) får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om elektromagnetisk kompatibilitet för apparater, om föreskriften avser skydd för liv, personlig säkerhet och hälsa, kommunikationer eller näringsverksamhet.

Sådana föreskrifter får avse apparaters egenskaper, kontroll och märkning av produkter eller annat som behövs för att apparater skall ha en tillfredsställande elektromagnetisk kompatibilitet.

Tillsyn

2 § Den myndighet som regeringen bestämmer skall utöva tillsyn över efterlevnaden av föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lag. En sådan tillsynsmyndighet har rätt att för tillsynen

1. på begäran få de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen,
2. få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen, dock inte bostäder,

3. hos den som tillverkar, importerar, saluför eller hyr ut apparater, som omfattas av tillsynen, få tillgång till apparater för kontroll.

En tillsynsmyndighet har rätt att få handräckning av kronofogdemyndigheten för att genomföra de åtgärder som avses i första stycket 1-3.

3 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om ersättning för tillhandahållna apparater och om skyldighet att ersätta en tillsynsmyndighets kostnader för kontroll.

4 § Om det är påkallat från skyddssynpunkt får en tillsynsmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs i enskilda fall för att föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lag skall efterlevas.

Ett sådant föreläggande eller förbud får förenas med vite.

Överklagande och verkställighet

5 § En tillsynsmyndighets beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos kammarrätten.

Beslut om förbud gäller omedelbart och får verkställas utan hinder av att det inte vunnit laga kraft.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 29 oktober 1992

Närvarande: statsministern Bildt, ordförande, och statsråden B. Westerberg, Friggebo, Johansson, Laurén, Hörnlund, Olsson, Svensson, af Ugglas, Dinkelspiel, Thurdin, Hellsvik, Wibble, Björck, Könberg, Odell, Lundgren, Unckel, P. Westerberg

Föredragande: statsrådet P. Westerberg

Proposition om ny lagstiftning om måttenheter, mätningar och mätDon samt ny lag om elektromagnetisk kompatibilitet

1. Inledning

I den s.k. EES-propositionen (prop. 1991/92:170, del III, bilaga 11) redovisade jag att ett hundratal av de EG-rättsakter som ingår i EES-avtalet kan hänföras till Näringsdepartementets verksamhetsområde. Rättsakterna måste, såvida inte motsvarande svenska bestämmelser redan finns, införlivas i svensk rätt. För att förbereda detta har områdesvisa analyser gjorts av vilka författningsändringar som krävs. Sådana analyser har bl.a. gjorts av de direktiv som gäller mätDon m.m. (EES-avtalet, bilaga II, IX. MätDon) och det direktiv som gäller elektromagnetisk kompatibilitet (Bilaga II, X. Elektrisk materiel, nr 6).

Analysen av mätDonsdirektiven har gjorts på regeringens uppdrag av Statens Provningsanstalt (SP), som redovisat uppdraget i promemorian SP Rapport 1991:51. I promemorian föreslås att nuvarande lagstiftning om volym och vikt ersätts med en ny lag om måttenheter, mätningar och mätDon. Promemorian har remissbehandlats.

Elektromagnetisk kompatibilitet brukar enligt vedertaget språkbruk benämnas EMC efter förkortning av motsvarande term på engelska. Analysen av EMC-direktivet har redovisats i en inom Näringsdepartementet upprättad promemoria (dnr 3-2452/91), vari föreslås en särskild lag för ändamålet. Promemorian har remissbehandlats.

De nämnda frågorna behandlas nu gemensamt i denna proposition. Till protokollet i detta ärende bör som bilagor fogas följande handlingar.

Lagen om måttenheter, mätningar och mätDon

Bilaga 1 – Förteckning över aktuella EG-direktiv

Bilaga 2 – Lagförslaget i promemorian SP Rapport 1991:51

Bilaga 3 – Sammanställning av remissutfallet

Bilaga 4 – Lagförslaget i promemorian om elektromagnetisk kompatibilitet

Bilaga 5 – Sammanställning av remissutfallet

2. Allmän motivering

2.1 Lag om måttenheter, mätningar och mätdon

2.1.1 Legal metrologi i Sverige

Beslut av olika slag baseras ofta på mätresultat. För att sådana beslut skall bli riktiga måste mätresultaten vara korrekta, vilket kräver rättvisande mätutrustningar och korrekt användning och avläsning av dessa. Läran om hur man genomför mätningar och kontrollerar mätresultat kallas metrologi. Det tekniska utnyttjandet av denna lära benämns mätteknik.

Omfattningen av och formerna för den metrologiska verksamheten i ett land bestäms bl.a. av hur man har reglerat verksamheten i landets lagstiftning. Man brukar skilja mellan legal och allmän metrologi. Legal metrologi avser mätteknisk verksamhet om vilken det finns regler i lag eller annan författning. Sådana regler kan gälla t.ex. krav på och kontroll av vissa mätningar eller mätdon. Annan mätteknisk verksamhet faller under allmän metrologi.

I Sverige är endast en förhållandevis liten del av metrologin författningsreglerad. Den grundläggande författningen på området är lagen (1971:1081) om bestämning av volym och vikt (LVV). Till skillnad från tidigare lagstiftning på området är syftet med LVV begränsat till att ge konsumenterna skydd mot oriktig vägning och mätning. Detta medför att krav på användning av kontrollerade mätdon enligt lagen i huvudsak gäller butiksvågar och bensinpumpar. LVV innehåller också föreskrifter om stickprovskontroll av att uppgifter om volym och vikt på färdigförpackade varor är riktiga samt att butiker i vissa fall skall tillhandahålla en kundvåg.

Till LVV ansluter förordningen (1986:984) om bestämning av volym och vikt. Enligt denna bemyndigas konsumentverket att utfärda föreskrifter om kontroll enligt lagen. Kontrollen skall utföras av Statens Provningsanstalt (SP), dock kan vissa uppgifter överlåtas till enskilda som utför underhåll eller reparation på mätdon.

I förordningen finns också en bestämmelse om att kontroll av mätdon enligt lagen förutsätter att mätdonet är graderat i enheter som ingår i det internationella s.k. SI-systemet, som har antagits av Allmänna konferensen om mått och vikt. Endast om särskilda skäl föranleder det får SP utöva kontroll av andra mätdon. Detta är den enda svenska författningsregleringen av att måttenheterna i SI-systemet skall tillämpas i Sverige.

Det finns författningsbestämmelser om kontroll av vissa mätdon även vid sidan av LVV. Här kan nämnas förordningen (1979:146) om el-, vatten- och värmemätare som meddelats med stöd av lagen (1978:277) med bemyndigande att meddela föreskrifter i fråga om anordning för förbrukningsmätning av elektrisk energi, vatten eller värmeenergi, m.m. Vidare finns be-

stämmelser om vissa mätdon i motorfordon (färdskrivare, taxametrar och kilometerräknare) i fordonskungörelsen (1972:595) och vägtrafikskattelagen (1988:327).

Närmare föreskrifter om den nu nämnda kontrollen finns i olika myndighetsföreskrifter. Huvudansvarig för genomförandet är SP. Enligt förordningen (1989:527) om riksprövplatser och riksmätplatser är SP riksprövsplats för bl.a. kilometerräknare, redskap för bestämning av volym eller massa samt taxameterutrustning.

2.1.2 EG-direktiven för legal metrologi

De sammanlagt 27 olika EG-direktiv för legal metrologi som omfattas av EES-avtalet finns förtecknade i avtalets bilaga II (IX Mätton). En förteckning finns även i bilaga 1 i detta ärende. I SP:s promemoria finns en beskrivning (s.13 ff) av innehållet i de olika direktiven.

Innan jag översiktligt redogör för de olika direktiven vill jag erinra om den distinktion som måste göras mellan å ena sidan direktiv som är totalharmoniserade, samt å andra sidan direktiv som är optionella. Den förra kategorin direktiv måste införlivas i den nationella lagstiftningen, medan de senare ger länderna en viss valfrihet i fråga om innehållet i den nationella rätten. Huvuddelen av EG:s direktiv för legal metrologi är optionella. Innebörden av detta är att produkter som uppfyller direktivets krav skall kunna fritt försälas och användas i ett medlemsland, men att landet i övrigt får ha regler som avviker från direktivets. Optionaliteten undanröjer således inte kravet att vidta åtgärder som tar bort eventuella handelshinder. Av detta följer således att även optionella direktiv kan kräva nationell reglering.

I samband med att jag i det följande kommenterar de aktuella direktiven anger jag vilka som är optionella resp. totalharmoniserade. För översiktens skull redovisar jag direktiven i fyra huvudgrupper, nämligen:

- ett ramdirektiv, som åtföljs av 20 direktiv för olika mätton m.m.
- ett direktiv om icke-automatiska vågar utformade enligt den s.k. nya metoden
- ett direktiv om måttenheter
- fyra direktiv om färdigförpackade varor

Ramdirektivet är ett s.k. totalharmoniserat direktiv, vilket således innebär att det måste införlivas med svensk rätt. Direktivet innehåller allmänna föreskrifter om former som skall tillämpas vid kontroll av mätton enligt EG-regler. Direktivet innehåller bestämmelser om typkontroll, som gäller mättonets konstruktion, samt om första verifikation av tillverkade exemplar innan de släpps ut på marknaden och används. Den av EG föreskrivna kontrollen av mätton innefattar normalt dessa förfaranden. Varje medlemsstat skall anmäla till kommissionen och övriga medlemsstater de organ som utsetts att sköta de undersökningar som behövs och utfärda bevis om överensstämmelse. Utförd kontroll i ett land skall godtas i övriga medlemsländer. Direktivet reglerar förfaranden innan produkter introduceras på marknaden. Mätton i drift underkastas ofta återkommande kontroll. Medlemsländerna avgör själva hur bestämmelser om sådan kontroll skall utformas.

Inom EG pågår arbete med att utarbeta ett nytt ramdirektiv utformat enligt den nya metoden som skall ersätta det gamla ramdirektivet. En redogörelse för detta finns i promemorian (s.18).

Till ramdirektivet anknyter 20 olika direktiv som gäller specificerade mätton och i vissa fall mätmetoder. Som framgår av bilaga 1 gäller detta mätton för gasvolym, alkohol, olika vikter, spannmål m.m. Huvuddelen av direktiven innehåller detaljerade tekniska specifikationer och är i flera fall dessutom tekniskt föråldrade. Endast direktiven om hur alkoholstyrka skall anges (alkoholtabeller) samt om hektolitervikt av säd är totalharmoniserade.

Direktivet om *icke-automatiska vågar* (90/384/EEG) är utformat enligt den s.k. nya metoden, som sedan år 1985 används för produktdirektiv. Direktiven enligt nya metoden skall utformas på ett enhetligt sätt i fråga om vad som skall iaktas i fråga om bedömning av överensstämmelse och märkning för att styrka att produkten uppfyller direktivets krav. En redogörelse för EG:s ordning i dessa avseenden finns i EES-propositionen (prop. 1991/92:170, bil. 11, s.39 ff).

Den tredje huvudgruppen av direktiven om legal metrologi utgör direktivet om *måttenheter*. Direktivet föreskriver som huvudregel att måttenheter enligt SI-systemet skall användas. Direktivet är totalharmoniserat och måste således införlivas i medlemsländernas lagstiftning.

Den fjärde gruppen av direktiv på detta område är olika direktiv för *färdigförpackade varor*. Dessa direktiv är mer vittgående än nuvarande svenska regler och innehåller bl.a. vissa obligatoriska krav på storlek av flaskor som är nya för svensk del. EES-avtalet innehåller dock vissa övergångsbestämmelser som för svensk del gör det möjligt med en successiv anpassning.

2.1.3 Det svenska genomförandet

Av det föregående har framgått att ramdirektivet samt direktivet om måttenheter måste överföras till svenska föreskrifter. Detta gäller även direktivet om icke-automatiska vågar enligt den nya metoden samt vissa delar av direktiven om färdigförpackade varor.

I promemorian konstateras att det s.k. vågdirektivet utformat enligt den nya metoden på sikt kommer att medföra en väsentlig utvidgning av det område inom vilket endast kontrollerade vågar får användas. I Sverige krävs idag kontrollerade vågar endast vid försäljning till konsumenter medan vågdirektivet ställer upp krav på kontrollerade vågar inom t.ex. all handel samt inom sjukvården och rättsväsendet. Direktivet skall börja tillämpas den 1 januari 1993 av medlemsstaterna och enligt EES-avtalet även i Sverige. Enligt direktivet får dock vågar som uppfyllde de regler som gällde före den 1 juli 1992 släppas ut på marknaden eller tas i bruk intill den 1 juli 2002. Några krav på att endast EG-märkta vågar skall användas inom berörda områden finns således inte dessförinnan. Den närmare innebörden av direktivet och övergångsbestämmelserna behandlas i promemorian (s.17). Det är ännu oklart vilka konsekvenserna av övergångsbestämmelserna är för svensk del i alla detaljer.

Övriga direktiv om mätmetoder och mätton m.m. är, med undantag för direktiven om alkoholtabeller och hektolitervikt av säd, optionella. Som jag

tidigare har nämnt innebär detta att länderna ges en valfrihet, men att man måste säkerställa att produkter som uppfyller direktivets krav fritt får försäljas och användas i landet. Detta kräver viss anpassning av den svenska regleringen. I detta sammanhang vill jag även peka på att det kan finnas intresse för svenska tillverkare av mätdon att kunna få kontroll och märkning utförd i Sverige för export till andra länder inom EES. Det bör övervägas vilka åtgärder som krävs för att möjliggöra detta.

I de få fall där vi ställer ytterligare krav på egenskaper eller föreskriver särskild svensk kontroll av mätdon, måste de svenska föreskrifterna anpassas. Detta torde gälla bl.a. el- och vattenmätare (jfr promemorian s. 15).

Direktiven om färdigförpackade varor är som nämnts delvis optionella, vilket ger länderna en viss valfrihet ifråga om vad som skall gälla inom landet. Åtgärder bör dock vidtas som möjliggör att i Sverige utföra märkning enligt direktiven så att märkta varor blir godtagna inom EES. Det förekommer också som nämnts vissa obligatoriska krav avseende bl.a. förpackningar och flaskor som genom föreskrifter måste införas i Sverige efter övergångsperiodens slut.

I promemorian konstateras att LVV inte utgör tillräcklig grund för att införliva med svensk rätt de EG-regler om metrologi som EES-avtalet kräver. Därför föreslås att LVV ersätts med en ny lag om måttenheter, mätningar och mätdon med vissa grundläggande bestämmelser samt bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att utfärda föreskrifter på området. Den behövliga regleringen i sak förutsätts liksom för närvarande ske i huvudsak på myndighetsnivå.

Som framgått av det tidigare innebär EES-avtalet att den legala regleringen av metrologin i Sverige ökar i formellt hänseende. I praktiken torde emellertid konsekvenserna inte bli särskilt ingripande. Enligt vad jag nyss har redovisat är huvuddelen av bestämmelserna i direktiven optionella. Vad gäller det tvingande vågdirektivet ger den långa övergångstiden om tio år möjlighet till en successiv anpassning. Jag vill i detta sammanhang understryka vikten av att regleringen inte ökar mer än nödvändigt och att den begränsas till vad EES-avtalet kräver.

I det följande föreläggs riksdagen ett förslag till en ny lag som i stort sett överensstämmer med promemoriaförslaget. Jag tar för riksdagens information också upp den i promemorian behandlade frågan om samordningen på myndighetsnivå av föreskriftsgivningen på området. Bestämmelserna berör i sak en lång rad myndigheter. Enligt bemyndigandet i lagen ankommer det på regeringen att besluta hur denna fråga skall lösas.

Som nämdes tidigare finns bestämmelser om mätdon även i vissa andra föreskrifter i eller med stöd av annan lagstiftning än LVV. Det bör övervägas om sådana föreskrifter efter hand skall inordnas enligt den nya lagen.

2.1.4 En ny lag om måttenheter, mätningar och mätdon bör ersätta den nuvarande lagen om volym och vikt.

Mitt förslag: En ny lag om måttenheter, mätningar och mätdon ersätter LVV. Lagen bör innehålla i huvudsak bemyndiganden för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att utfärda föreskrifter om måttenheter, mätningar, mätdon och färdigförpackade varor samt vissa bestämmelser om tillsyn m.m. som kräver lagform.

I och med att LVV avskaffas bör en ändring också göras i lagen (1977:292) om tillverkning av drycker, m.m., som innehåller en hänvisning till LVV.

Promemorian: Överensstämmer i huvudsak med mitt förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har ställt sig positiva till eller har inga invändningar mot förslaget om en ny lag med vissa grundläggande bestämmelser samt bemyndigande för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att utfärda närmare föreskrifter.

Skälen för mitt förslag: Av det tidigare har framgått att LVV inte utgör tillräcklig grund för det införlivande med svensk rätt av rättsakter om legal metrologi som behövs enligt EES-avtalet. Utredarens förslag till lagreglering har fått allmänt stöd av remissinstanserna. Den nya lagen bör därför som föreslås i promemorian ha karaktär av en gemensam lag för metrologi på det sätt som förekommer i många länder.

Någon remissinstans har invänt att bemyndigandet att utfärda föreskrifter är alltför generellt utformat. Vissa preciseringar har också gjorts i förhållande till promemoriaförslaget. Som nämndes tidigare förutsätts inte regleringen på området öka mer än EES-avtalet kräver. Själva EES-avtalet verkar också i denna riktning.

I realiteten kommer således omfattningen i Sverige av den legala metrologin att i hög grad bestämmas av våra skyldigheter enligt EES-avtalet. En viss osäkerhet råder om hur omfattande den framtida EES-regleringen på området kommer att bli, men i den mån direktiv utfärdade enligt den nya metoden kommer att tillföras EES-avtalet blir vi helt bundna av dessa. De svenska föreskrifter som utfärdas med stöd av bemyndigandet måste motsvara vad som står i direktivet. Om gemensamma EES-regler saknas följer av EES-avtalet att den s.k. Cassis de Dijon-principen (se prop.1991/92:170, bil.11, s.45 f) skall tillämpas. Innebörden av denna är att nationella krav på kontroll av produkter som förutsättning för marknadsföring och användning kan strida mot EES-avtalets regler om fri rörlighet för varor.

Föreskrifter om kontroll av mätdon i drift påverkas dock för närvarande endast mycket begränsat av EES-regler. Vad gäller sådan kontroll och annan kontroll som inte omfattas av EES-regler vill jag erinra om vad som föreslagits i den nyss nämnda propositionen (s. 58 ff) om ett avskaffande av riksprovplatsystemet och en övergång till öppna system, där alla kompetenta organ kan medverka. Detta innebär ett närmande till den inom EES rådande policyn i fråga om bedömning av överensstämmelse. På det metrologiska området kommer således den nuvarande ordningen med SP som riksprovplats inom vissa områden att upphöra.

Grunden för LVV har som nämnts varit konsumentpolitisk. Den nya lagen saknar direkt motsvarighet till vissa bestämmelser i LVV med renodlat konsumentpolitiskt syfte. Lagens bemyndiganden gör det möjligt att ta in behövliga bestämmelser i författningar av lägre valör.

Lagen innehåller inte någon straffbestämmelse, vilket vore nödvändigt om brott mot föreskrifter meddelade med stöd av lagen skall kunna föranleda frihetsstraff. Något behov av en sådan bestämmelse finns dock inte. Däremot kan regeringen i den tillämpningsförfattning till lagen som blir nödvändig föreskriva om böter. Konsumentverkets önskemål om en straffbestämmelse får övervägas i det sammanhanget.

EES-avtalet omfattar som nämnts ett tvingande direktiv om måttenheter (80/181/EEG, med ändring genom 85/1/EEG och 89/617/EEG), vilket nödvändiggör en svensk författningsreglering. Direktivet avser mätton som används, mätningar som utförs och värden på storheter som anges med hjälp av måttenheter i ekonomiskt, hälsovårdande, skyddande eller administrativt syfte. Enligt direktivet skall i sådana fall storheterna anges huvudsakligen i måttenheter som ingår i SI-systemet eller som tillåtits för bruk tillsammans med SI-enheter av den internationella kommittén för mått och vikt. Direktivets detaljbestämmelser införlivas lämpligen med svensk rätt genom bestämmelser i författningar av lägre konstitutionell valör. En specificerad bestämmelse om de grundläggande skyldigheterna måste dock tas in i lagen med hänsyn till att dessa delvis avser andra ämnen än sådana som kan delegeras till regeringen enligt 8 kap. 7 § regeringsformen. Detaljbestämmelserna får då karaktär av verkställighetsföreskrifter. Den praktiska betydelsen av att Sverige nu inför uttryckliga författningsregler om skyldighet att i vissa sammanhang använda måttenheterna i SI-systemet är mycket begränsad, eftersom dessa måttenheter sedan många år är allmänt vedertagna.

Lagen bör också innehålla bestämmelser om tillsyn. En sektorövergripande fråga är utformningen och finansieringen av sådan marknadstillsyn som bl.a. vågdirektivet förutsätter. Regeringen har den 24 september 1992 givit styrelsen för teknisk ackreditering (SWEDAC) i uppdrag att utreda denna fråga.

Lagen (1977:292) om tillverkning av drycker, m.m. innehåller i 14 § en hänvisning till LVV. När nu LVV avskaffas bör denna hänvisning utgå. Jag har i den frågan samrått med chefen för Socialdepartementet.

2.1.5 Samordningen av föreskrifter inom området legal metrologi

Enligt promemorians lagförslag bör regeringen få bemyndigande att utfärda närmare föreskrifter avseende mätton, mättdonskontroll samt toleranskrav och storlekar på färdigförpackade varor i enlighet med föreskrifter i EG-direktiv. Vidare föreslås att regeringen skall få fullmakt att kunna delegera denna uppgift till myndighetsnivån. Till skillnad från nu gällande ordning föreslås att denna uppgift samlas hos en myndighet. I promemorian föreslås SP få uppgiften att genom sina föreskrifter genomföra EG-direktiv inom det mättekniska området.

Jag avser att återkomma till regeringen i denna fråga, men vill för sammanhangets skull och för riksdagens information redan nu redovisa min syn

på promemorians förslag i nämnda delar. De flesta remissinstanser har tillstyrkt förslaget att samla ansvaret för föreskrifter hos en myndighet. Invändningar mot detta förslag har dock framförts av Trafiksäkerhetsverket och Livsmedelsverket. Verken menar att de bör behålla ansvaret för föreskrifter om mätteknik, mängdangivelse och andra liknande frågor inom det egna ansvarsområdet. Promemorians förslag att SP blir ansvarig myndighet avvisas av en helt dominerande del av remissinstanserna.

För egen del vill jag understryka behovet av att de regelförändringar som blir aktuella vid EES-avtalets ikraftträdande görs på ett så smidigt och enkelt sätt som möjligt. En ordning där varje myndighet utfärdar föreskrifter inom sitt verksamhetsområde skulle leda till att ett och samma mätdon, t.ex. en våg, blir föremål för regleringar i flera olika föreskriftsserier. I likhet med vad bl.a. Riksskatteverket har framfört menar jag att en sådan ordning skulle bli både krånglig och onödig. Sektorsmyndigheter har vidare inte heller den tekniska specialkompetens inom metrologi som är viktig att ha vid utfärdande av föreskrifter. Med anledning av vad Livsmedelsverket har framfört i sitt remissvar menar jag dock att bestämmelser om mängdangivelser och märkning av livsmedel även framgent bör meddelas av Livsmedelsverket.

Bortsett från detta undantag tillstyrker jag promemorians förslag att ansvaret för föreskrifter bör ligga på *en* myndighet. I detta ansvar bör även ingå skyldighet att samråda med berörda sektorsmyndigheter. I det sammanhanget vill jag erinra om vad jag tidigare nämnde om behovet att överväga om samtliga metrologiska föreskrifter efter hand kan inordnas under den nya lagen.

I frågan om vilken myndighet som bör ha ansvaret för föreskrifterna delar jag remissinstansernas invändningar mot att SP ges denna roll. Provningsanstalten har själv anfört betänkligheter mot förslaget. Jag vill också peka på att en utredning nyligen har föreslagit att SP omvandlas från myndighet till aktiebolag (SOU 1992:74, Prova Privat – Provning och mätteknik inom SP och SMP i europaperspektiv). I promemorian diskuteras utöver SP två alternativ som ansvariga myndigheter, nämligen Kommerskollegium och SWEDAC. Remissinstanserna har inte tagit ställning till vilket alternativ man föredrar. I promemorian tillbakavisas båda dessa alternativ. I fråga om SWEDAC anges att myndigheten inte är lämplig att svara för föreskrifter, då det inte kan uteslutas att man skulle styras av ett egenintresse att förorda ackreditering snarare än andra kontrollformer. Det skulle enligt promemorian således finnas risk att SWEDAC skulle utnyttja sin monopolställning som ackrediteringsorgan.

För egen del vill jag peka på att Kommerskollegium är central förvaltningsmyndighet för utrikeshandel. Denna breda uppgift är, enligt min uppfattning, knappast möjlig att förena med teknisk detaljkunskap på ett område som metrologi. Jag har samrått med statsrådet Dinkelspiel i den frågan. Enligt min mening bör den myndighet som får det samlade föreskriftsansvaret ha en teknisk kompetens som ligger nära det metrologiska området. SWEDAC har en sådan kompetens, även om specifika kunskaper i legal metrologi för närvarande saknas. Myndigheten har vidare i sin roll som central förvaltningsmyndighet för teknisk kontroll och mätteknik upparbetade

kontakter med i stort sett alla de sektorsmyndigheter som idag har föreskrifter inom det mättekniska området. Jag kan i och för sig ha viss förståelse för promemorians tveksamhet mot att SWEDAC ges ansvaret för föreskrifter inom området. Likväl menar jag att det inte finns någon annan myndighet som har bättre förutsättningar att ikläda sig detta ansvar. SWEDAC:s ställning som statlig myndighet ger möjlighet till sådan insyn och styrning att en opartisk hantering bör vara garanterad.

Sammantaget menar jag således att SWEDAC är det bästa alternativet när det gäller ansvar för föreskrifterna. För denna nytillkommande uppgift bör SWEDAC tilldelas särskilda resurser.

Med den roll jag föreslår att SWEDAC skall ha följer ett ansvar att samråda med berörda sektorsmyndigheter innan föreskrifterna beslutas. I promemorian har föreslagits att den ansvariga myndigheten som ett instrument i detta samråd inrättar ett metrologiskt råd med företrädare för berörda myndigheter. Detta kan vara *en* väg att åstadkomma detta samråd. I sammanhanget bör nämnas att SWEDAC redan nu har en rådgivande kommitté för mättekniska frågor. Denna kommitté bör kunna omformas och förstärkas för att få rätt struktur och kompetens för myndighetens nya arbetsuppgifter. Jag utgår från att SWEDAC efter diskussioner med berörda myndigheter finner former som säkerställer ett väl fungerande samråd. SWEDAC bör återkomma till regeringen med en utvärdering av hur samrådet har fungerat.

Att ansvaret för föreskrifter samordnas på det sätt jag nu har förordat utgör inget hinder mot att låta olika sektorsmyndigheter dela ansvaret för tillsynen av lagens efterlevnad.

2.2 Lag om elektromagnetisk kompatibilitet

2.2.1 Elektromagnetisk kompatibilitet

Som jag inledningsvis nämnde ingår i EES-avtalet bl.a. EG-rådets direktiv av den 3 maj 1989 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar om elektromagnetisk kompatibilitet 89/336/EEG. Inom Näringsdepartementet har analyserats vilka bestämmelser som måste utfärdas för att direktivet skall införlivas med svensk rätt. Resultatet av analysen finns redovisat i en promemoria (dnr 3-2452/91) om elektromagnetisk kompatibilitet. I promemorian föreslås att en ny lag om skydd mot elektromagnetiska störningar skall införas.

Elektromagnetisk kompatibilitet definieras som förutsättningen för en komponent, apparat, utrustning eller system att fungera tillfredsställande i den avsedda elektromagnetiska miljön utan att den själv förorsakar elektromagnetiska störningar. EMC är förkortningen av motsvarande engelska begrepp och är vedertaget även i Sverige.

Bakgrunden till att elektromagnetiska störningar tidigare uppmärksamats har framförallt varit behovet av att skydda radio- och telekommunikationer. Sverige, liksom de flesta industriländer, har sedan många år regler i syfte att minimera sådana störningar. Begreppet EMC är emellertid vidare då det även inbegriper tålighet mot elektromagnetiska störningar och inte

bara avser att skydda radio- och telekommunikationer utan skall även säkerställa att andra elektriska apparater kan fungera som avsett. Frågan om EMC har uppmärksamats alltmer under senare år. Anledningen till detta är bl.a. den ökande användningen av elektronik i styr- och övervakningssystem för utrustningar och apparater t.ex. i bilar eller maskiner. Elektronik kan vara känslig för elektromagnetiska störningar. Om man inte vidtar åtgärder för att begränsa störningskänslighet kan det leda till att utrustningen inte fungerar som förutsett, vilket kan få olyckor som följd. Den ökande användningen av elektriska och elektroniska apparater och system medför också en ökad risk för att elektromagnetiska störningar uppkommer.

Nu gällande svenska bestämmelser på området finns i radiostörningsförordningen (1985:625). Tillsynsmyndighet är Närings- och teknikutvecklingsverket, NUTEK (tidigare Statens energiverk), som också utfärdat föreskrifter på området. Radiostörningsförordningen tar endast sikte på att begränsa störningar från elektrisk materiel för att skydda radio- och telekommunikationer. En EMC-reglering i enlighet med EG:s direktiv på området är betydligt vidare än den nuvarande svenska regleringen.

En fråga som ligger nära EMC är den utsändning av elektromagnetiska vågor som sker från radiosändare. EMC-direktivet tar inte sikte på att reglera detta område. I Sverige regleras rätten att inneha radiosändare samt krav på radiosändare genom radiolagen (1966:755). Frekvensrättsutredningen (K 1990:02) har genom betänkandet SOU 1991:107 Lag om radio-kommunikation m.m. presenterat förslag till ny lagstiftning på detta område. Lagstiftningsärendet bereds för närvarande inom Kommunikationsdepartementet.

2.2.2 EG:s EMC-direktiv

Inom EG har bestämmelser om EMC införts genom rådets direktiv av den 3 maj 1989 tillnärmning av medlemsstaternas lagar om elektromagnetisk kompatibilitet (89/336/EEG). Direktivet omfattas av EES-avtalet (Bilaga II, X, nr 6). Det är utformat enligt den s.k. nya metoden för harmonisering av medlemsstaternas lagstiftningar om varor (om denna se EES-propositionen 1991/92:170 del III bil.11,s.38).

Huvuddragen i EG-direktivet är följande.

I direktivet anges att elektriska och elektroniska apparater och utrustning skall vara så konstruerade att

1. den elektriska störning de alstrar inte överstiger en nivå som tillåter radio- och teleutrustning samt andra apparater att fungera som avsett,
2. de har en tillräcklig inbyggd tålighet mot elektromagnetiska störningar så att de kan fungera som avsett.

I direktivets bilaga 3 anges genom en exemplifierande uppräknning de typer av apparater vars funktion i synnerhet skall skyddas genom direktivets bestämmelser, t.ex. radio- och TV-mottagare, industriell produktionsutrustning och informationsteknologi-utrustning.

EMC-direktivet utesluter inte att utöver de krav som anges i EMC-direktivet, speciella EMC-krav uppställs i EG-direktiv som reglerar särskilda produktgrupper. Sålunda har i rådsdirektivet om tillnärmning av medlemssta-

ternas lagar rörande teleterminaler uppställts som ett väsentligt krav för teleterminaler att de skall uppfylla de särskilda EMC-krav som kan behövas ställas på terminalutrustning.

EMC-direktivet medger också att EMC-krav för en viss produkttyp utslutande regleras i annat direktiv. I förslaget till EG-direktiv om medicinteknisk utrustning föreslås t.ex. att EMC-krav för sådana produkter som faller under det direktivet skall anges uttömmande där.

I enlighet med den nya metoden gäller enligt EMC-direktivet att en produkt som uppfyller en europeisk harmoniserad standard för produkten i fråga skall presumeras uppfylla de väsentliga kraven i direktivet. EFTA och EG har, för att få fram erforderliga standarder, gemensamt givit det europeiska standardiseringsorganet för elstandardisering, CENELEC, i uppdrag att utarbeta dessa standarder. Om harmoniserad standard saknas kan även en nationell standard som bedöms uppfylla de väsentliga kraven efter anmälan till kommissionen ges en motsvarande funktion.

Som alla EG-direktiv enligt den nya metoden förutsätter EMC-direktivet total harmonisering. En medlemsstat får inte med hänvisning till skäl som står i samband med elektromagnetisk kompatibilitet, hindra marknadsföringen eller idrifttagande av produkter som uppfyller de väsentliga kraven i direktivet och som kontrollerats i enlighet med föreskrivna förfaranden. Medlemsstaterna åläggs vidare att inom sitt territorium vidtaga alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att apparater som uppfyller direktivets krav får släppas ut på marknaden eller tas i bruk. Medlemsstaterna förpliktigas slutligen att förbjuda marknadsföring och begränsa fri rörlighet för elektriska komponenter, apparater, utrustningar och system som inte uppfyller de väsentliga kraven enligt direktivet.

En medlemsstat har dock enligt direktivet möjlighet att i särskilda fall föreskriva villkor för idrifttagande eller användning av apparater på speciella platser i avsikt att bemästra befintliga eller förväntade problem rörande elektromagnetisk kompatibilitet. På motsvarande sätt kan man vidta åtgärder för att skydda allmänt telenät eller mottagar- och sändarstationer som används för säkerhetsändamål.

I fråga om förfaranden för bedömning av överensstämmelse följer EMC-direktivet huvudprinciperna i EG:s helhetssyn på bedömning av överensstämmelse (om denna se prop. 1991/92:170 bil.11,s.39). Om en produkt är tillverkad i enlighet med harmoniserad standard är s.k. tillverkardeklaration tillräcklig som bevis på att kraven är uppfyllda. Denna skall hållas tillgänglig för behöriga myndigheter under 10 år. Om tillverkaren finns utanför EG skall deklarationen i stället utfärdas av ett behörigt ombud inom EG.

Om produkten avviker från standard krävs däremot att tillverkaren/ombudet håller det tekniska konstruktionsunderlaget tillgängligt för behöriga myndigheter, så snart apparaten släppts ut på marknaden. Konstruktionsunderlaget skall beskriva apparaten, ange de förfaranden som använts för att säkerställa att apparaten uppfyller direktivets väsentliga krav. Underlaget skall också inkludera antingen ett provningsprotokoll eller en certifiering från ett fristående organ. För detta ändamål skall resp. stat anmäla de organ, s.k. anmälda organ, som skall svara för sådana tredjepartsförfaranden.

Tillverkaren/importören skall som bevis på att han förvissat sig om att direktivets krav har följts förse produkten med EG-märke.

Direktivet innehåller också bestämmelser som reglerar förfaranden som skall iakttas om en medlemsstat begränsar marknadsföring av en produkt som inte uppfyller angivna skyddskrav eller om ett medlemsland anser att en harmoniserad standard inte uppfyller direktivets allmänna krav. Kommissionen skall i sådana fall genast informeras. Efter ett samrådsförfarande fattar kommissionen slutligt beslut, varefter samtliga medlemsstater skall informeras.

Enligt direktivets ursprungliga lydelse åläggs medlemsstaterna att senast den 1 juli 1991 publicera de nationella författningsbestämmelser som erfordras för att införa direktivet. De skulle börja tillämpas från den 1 januari 1992. Genom direktivet upphävs också två äldre EG-direktiv rörande alstring av radiostörningar orsakade av elektriska hushållsapparater, bärbara verktyg och liknande utrustning samt lysrörsarmaturer försedda med tändare.

Beträffande tidpunkten för ikraftträdande av direktivet har diskussioner förts inom EG efter det att direktivet antogs av EG-rådet. En smidig tillämpning av EMC-direktivet kräver att harmoniserade europastandarder finns tillgängliga. Svårigheten och tidsåtgången för att arbeta fram sådana standarder har visat sig större än vad som förutsågs ursprungligen.

Mot bl.a. denna bakgrund antog EG-rådet den 28 april 1992 ett direktiv (92/31/EEG) med ändring av ikraftträdandebestämmelsen i EMC-direktivet. Ändringen av EMC-direktivet innebär att medlemsstaterna fram till den 31 december 1995 även på sina marknader får tillåta apparater som uppfyller de nationella regler på området som var i kraft i resp. medlemsstat den 30 juni 1992. Kvar står dock kravet att inte hindra marknadsföring av apparater som uppfyller EMC-direktivet.

Formellt sett omfattar EES-avtalet inte ännu detta ändringsdirektiv men avsikten är att inkludera direktivet genom ett tillägg till EES-avtalet. Ett sådant tillägg kan förutses först en tid efter det att EES-avtalet trätt i kraft. Det svenska genomförandet av EMC-direktivet bör dock ske med beaktande av ändringsdirektivet. Därvid bör direktivet tolkas som att de svenska bestämmelser på området som är i kraft när EES-avtalet träder i kraft får bibehållas till den 31 december 1995.

2.2.3 En ny lag om elektromagnetisk kompatibilitet

Mitt förslag: En ny lag om elektromagnetisk kompatibilitet bör införas. Lagen bör ges formen av en bemyndigandelag i vilken regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ges befogenhet att utfärda närmare föreskrifter om krav på apparater med avseende på elektromagnetisk kompatibilitet samt hur dessa skall kontrolleras och märkas. Lagen bör även innehålla vissa bestämmelser om tillsyn m.m. som kräver lagform. Under den övergångsperiod fram till och med den 31 december 1995 som EMC-direktivet medger bör produkter som uppfyller nuvarande svenska krav tillåtas parallellt med apparater som utformats i enlighet med direktivets krav. Det bör ankomma på regeringen att sätta lagen i kraft.

Promemorian: Överensstämmer i huvudsak med mitt förslag.

Remissinstanserna har i allt väsentligt tillstyrkt eller inte haft något att erinra mot förslaget att införa EG:s EMC-direktiv i svensk rätt genom en ny lag om elektromagnetisk kompatibilitet.

Skälen för mitt förslag: Som nämnts ovan regleras i dag i Sverige endast en aspekt av elektromagnetisk kompatibilitet, nämligen emission av radio-störningar. Den nuvarande radiostörningsförordningen (1985:625) tillkom år 1985. Förordningen är utfärdad med stöd av bemyndigande i lagen (1902:71 s.1), innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar, den s.k. ellagen.

I radiostörningsförordningen föreskrivs att elektrisk materiel som kan förorsaka radiostörningar genom elektromagnetiska vågor skall utföras så att sådana störningar förebyggs. NUTEK (tidigare Statens energiverk) får efter samråd med Telestyrelsen meddela närmare föreskrifter om tillåten nivå på sådana störningar. Visst materiel som faller under förordningens tillämpningsområde skall registreras för att få marknadsföras eller hyras ut. Föreskrifter beträffande omfattningen av registreringsplikten har utfärdats av Statens energiverk. Registreringen, som praktiskt hanteras av SEMKO AB, är förenad med avgift. Som kontrollförfarande föreskrivs tillverkardeklaration.

Som framgått av vad jag nyss anfört är EG:s direktiv om elektromagnetisk kompatibilitet betydligt vidare än den svenska radiostörningsförordningen. Det omfattar bestämmelser både med avseende på produkters alstring av och tålighet mot elektromagnetiska störningar. EMC-direktivet är vidare övergripande till sin karaktär i det avseendet att det berör produkter inom flera olika sektorer, som i Sverige regleras av annan lagstiftning än ellagen såsom telekommunikationer och medicinska apparater. Mot denna bakgrund finns inte grund för att i fortsättningen reglera EMC-frågor med stöd av ellagen. I stället bör en ny lag om elektromagnetisk kompatibilitet införas. Ingen remissinstans har haft invändningar på denna punkt.

En ny svensk lag med bestämmelser om elektromagnetisk kompatibilitet bör utformas som en bemyndigandelag där regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får bemyndigande att meddela närmare föreskrifter om elektromagnetisk kompatibilitet.

Två av remissinstanserna har framfört betänkligheter mot att den föreslagna lagens bemyndiganden är alltför breda. Vissa preciseringar har nu gjorts i lagförslaget. Till detta vill jag även anföra att såsom ett totalharmoniserande direktiv utformat enligt den nya metoden medger EMC-direktivet endast mycket begränsade nationella variationer vid genomförandet. Såväl krav på apparater som kontrollprocedurer är fastlagda i direktivet eller genom standarder. Även med beaktande av den beslutade ändringen av övergångsbestämmelsen kommer det nationella handlingsutrymmet när det gäller EMC-bestämmelser vara begränsat till att utöver EMC-direktivets krav även tillåta produkter som uppfyller svenska bestämmelser som är i kraft när EES-avtalet träder i kraft, d.v.s. den svenska radiostörningsförordningen.

Enligt EMC-direktivet skall en medlemsstat som konstaterar att en apparat inte uppfyller direktivets krav vidta alla lämpliga åtgärder för att dra tillbaka apparaten från marknaden, förbjuda att den släpps ut på marknaden

eller begränsa dess fria rörlighet. De åtgärder som kan vara påkallade för att kunna kontrollera bestämmelsernas efterlevnad är inhämtande av information från en tillverkare eller användare samt inspektion av områden och lokaler. Vidare måste en tillsynsmyndighet ha möjlighet att få tillgång till apparater för kontroll. Tillsynsmyndigheter bör när det påkallat ur skyddssynpunkt kunna meddela förelägganden och förbud. Sådana bör kunna förenas med vite. De åtgärder som här avses rör förhållandet mellan det allmänna och enskilda och skall meddelas i lag.

Genom att direktivets bestämmelser införs i svensk rätt får Sverige också möjlighet att anmäla organ för sådana tredjepartsbedömningar som behövs för medverkan i direktivets regler om bedömning av överensstämmelse. Eftersom produkter som uppfyller direktivets krav även under övergångsperioden fram till den 31 december 1995 måste accepteras av samtliga EES-stater, kan en svensk tillverkare genom att utforma sina produkter i enlighet med direktivet tillförsäkra sig marknadstillträde i samtliga EES-stater utan att behöva anpassa sina produkter till eventuella nationella särbestämmelser. Generella regler om anmälda organ har förelagts riksdagen genom EES-propositionen 1991/92:170 bil.11.

Under perioden fram till och med den 31 december 1995, då EMC-direktivet är optionellt, bör såsom flertalet remissinstanser tillstyrkt, EMC-direktivets krav inte göras tvingande i Sverige. Det innebär att sådana produkter som ur EMC-synpunkt uppfyller kraven i den nuvarande radiostörningsförfordningen (1985:625) tills vidare bör, parallellt med apparater som uppfyller EMC-direktivets krav, tillåtas för försäljning och användning.

Radiostörningsförfordningen kommer sålunda finnas kvar ytterligare några år. Som nämnts tidigare innehåller förfordningen bestämmelser med krav på registrering av produkter i vissa fall. Enligt EG:s ordning under EMC-direktivet är ett sådant registreringssystem inte tillåtet. Jag kan se nackdelar med att ha olika ordningar i detta avseende enligt en ny EMC-lag resp. radiostörningsförfordningen. Jag återkommer därför till regeringen i denna fråga.

Som nämnts ovan faller frågor om rätt att inneha radiosändare samt fördelning av radiofrekvenser utanför EMC-regleringens tillämpningsområde.

I frågan om vilken myndighet som bör få ansvar att utfärda de myndighetsföreskrifter som behövs för att införa EMC-direktivets bestämmelser i svensk rätt har olika synpunkter framförts vid remissbehandlingen. Med den föreslagna utformningen av lagen ankommer det på regeringen att utpeka den myndighet som skall svara för denna uppgift. Det är därför endast ur informationssynpunkt som jag nu berör denna fråga.

Vid remissbehandlingen har Televerket med Frekvensförvaltningen och Statens Telenämnd förordat att det uppdras åt Telestyrelsen att meddela föreskrifter beträffande elektromagnetisk kompatibilitet. Övriga remissinstanser som uttalat sig i frågan har däremot förordat NUTEK som föreskrivande myndighet.

Låt mig först konstatera – vilket flertalet remissinstanser också gjort – att önskemålet om att få harmoniserade föreskrifter för produkter hänförliga till olika sektorer talar för att ansvaret att meddela föreskrifter bör hållas samman hos en myndighet. Självklart måste denna myndighet samråda med

övriga berörda myndigheter innan den utfärdar föreskrifter. Enligt den nuvarande radiostörningsförordningen, som enligt vad jag föreslagit kommer att finnas kvar ett antal år parallellt med en ny lag om elektromagnetisk kompatibilitet, ankommer det på NUTEK att meddela myndighetsföreskrifter efter samråd med Telestyrelsen. Jag vill erinra om att regeringen nyligen avlämnat en proposition till riksdagen där det bl.a. föreslås att frågor om elsäkerhet från den 1 januari 1993 skall föras från NUTEK till en nybildad elsäkerhetsmyndighet. Jag förutser att ansvaret för att föreskriva enligt radiostörningsförordningen också kommer att överföras till den nya myndigheten.

Med hänsyn härtill och den omständigheten att EG:s EMC-direktiv har ett bredare syfte än att endast skydda radio- och telekommunikationer avser jag att föreslå regeringen att uppdra åt den nya elsäkerhetsmyndigheten att meddela de myndighetsföreskrifter som kan behövas för ett införande av EMC-direktivet.

När det gäller tillsyn över lagens efterlevnad ser jag däremot fördelar med att låta de berörda sektorsmyndigheterna att ha primärt ansvar för tillsynen inom resp. sektor eller ansvarsområde. För att få hög effektivitet i tillsynsverksamheten samt för att inte onödigt drabba tillverkare och importörer med täta kontroller behövs en samordning mellan olika myndigheters tillsynsverksamhet. Ansvaret för denna samordning bör ankomma på den myndighet som utfärdar föreskrifter.

En sektorsövergripande fråga är utformningen och finansieringen av sådan marknadstillsyn som bl.a. EMC-direktivet förutsätter. Regeringen har den 24 september 1992 uppdragit åt styrelsen för teknisk akkreditering (SWEDAC) att utreda denna fråga. I avvaktan på redovisningen av detta uppdrag bör tills vidare i lagen tas in ett bemyndigande av det slag som finns i 24 § lagen (1902:71 s.1), innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar (ellagen) att ersätta tillsynsmyndighetens kostnader för tillsynen.

3 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag nu anfört har det inom Näringsdepartementet upprättats förslag till

1. lag om måttenheter, mätningar och mätdon,
2. lag om ändring i lagen (1977:292) om tillverkning av drycker, m.m.,
3. lag om elektromagnetisk kompatibilitet

Lagförslaget under 2 har upprättats i samråd med chefen för Socialdepartementet.

Lagrådet arbetar för närvarande på fyra avdelningar, d.v.s. det högsta tillåtna antalet. Trots detta är Lagrådets program under hösten utomordentligt ansträngt. Alla de lagförslag som föreligger och som är av det slaget att Lagrådet enligt 8 kap. 18 § andra stycket regeringsformen bör höras över dem kan inte granskas i sådan tid att förslagen kan föreläggas riksdagen inom den tid som krävs för att lagstiftningsfrågan skall kunna behandlas under hösten. Av den nyss nämnda bestämmelsen i regeringsformen följer emellertid att Lagrådets granskning kan underlåtas, om den skulle fördröja lagstiftnings-

frågans behandling så att avsevärt men skulle uppkomma. Det är med hänsyn till EES-avtalet angeläget att lagstiftningen kan träda i kraft den 1 januari 1993. Mot den bakgrunden bör en remiss till Lagrådet kunna underlättas i förevarande ärende.

4 Specialmotivering

4.1 Lag om måttenheter, mätton och mätningar

1 §

Som berörs i den allmänna motiveringen följer av EES-avtalet att svensk rätt måste anpassas till EG:s direktiv om måttenheter (80/181/EEG, med ändring genom 85/1/EEG och 89/617/EEG). Sverige måste därmed nu införa uttryckliga bestämmelser om skyldighet att i vissa sammanhang använda måttenheter i SI-systemet eller vissa andra i direktivet angivna måttenheter. I praktiken sker detta redan i Sverige. Skyldigheterna gäller vid mätningar som har ekonomiska transaktioner, hälsovård, allmän säkerhet eller beslut i offentlig verksamhet till syfte. Som berördes i den allmänna motiveringen förutsätts direktivets detaljbestämmelser utfärdas i form av verkställighetsföreskrifter. För tydlighets skull har en upplysning om detta intagits i lagtexten.

I direktivet undantas vissa mätningar inom kommunikationsområdet från dess tillämpning. Genom bemyndigandet i andra stycket kan i svensk rätt även detta preciseras i föreskrifter av lägre valör.

2 §

Paragrafen innehåller bemyndiganden som gör det möjligt att i förordning eller myndighetsföreskrifter ta in de bestämmelser som krävs för att anpassa svensk rätt till innehållet i EG-direktiv om legal metrologi vad gäller krav på mätningar och mättekniska metoder samt krav på och kontroll av mätton. En precisering har skett i förhållande till promemoriaförslaget på så sätt att föreskriften skall avse vissa särskilda ämnen som finns angivna i 8 kap. 7 § regeringsformen.

3 §

Paragrafen innehåller ett bemyndigande att meddela föreskrifter om färdigförpackade varor och om krav på kundvåg i detaljhandeln. Som nämndes i den allmänna motiveringen förutsätts Livsmedelsverket även i fortsättningen meddela föreskrifter om krav på mängduppgifter på färdigförpackade livsmedel.

4 §

Enligt lagen ankommer det på regeringen att för respektive sektorsområde utse myndighet som skall utöva tillsynen över efterlevnaden av lagen eller föreskrifter meddelade med stöd av lagen. Tillsynen kan som nämndes i den allmänna motiveringen delas upp på lämpligt sätt mellan flera myndigheter.

Paragrafen ger tillsynsmyndigheten rätt att få tillträde till områden och lokaler för att kunna utöva tillsyn. Den hos vilken tillsyn sker är därvid skyldig att lämna det biträde som behövs. Kontroll av förpackningsstorlek och mängduppgifter på färdigförpackade varor utövas genom stickprovskontroller och har, till skillnad från mätdonskontroll, en karaktär som liknar tillsyn. Bestämmelserna om rätt till tillträde och om skyldighet att därvid lämna behövt biträde gäller därför också vid kontroll av färdigförpackade varor. Enligt bestämmelsen skall kronofogdemyndigheten på begäran av en tillsynsmyndighet eller en kontrollerande myndighet lämna den handräckning som behövs för tillsynen eller kontrollen.

6 §

Enligt paragrafen kan tillsynsmyndigheten meddela de förelägganden och förbud som behövs i det enskilda fallet för att bestämmelser i lagen, eller i föreskrifter meddelade med stöd av lagen, skall efterlevas. Tillsynsåtgärden måste vara behövlig i det enskilda fallet. I detta ligger att endast sådana åtgärder får meddelas som står i proportion till syftet med den bestämmelse som skall efterföljas. Paragrafen innehåller vidare bestämmelser om vite.

7 §

I paragrafen anges att tillsynsmyndighetens beslut enligt lagen eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos kammarrätten.

I betänkandet (SOU 1991:106) "Domstolarna inför 2000-talet", som för närvarande bereds, har Domstolsutredningen föreslagit att all domstolsprövning av förvaltningsbeslut skall börja i länsrätt. Instansordningen kan komma att påverkas av Domstolsutredningens förslag.

4.2 Lag om ändring i lagen (1977:292) om tillverkning av drycker, m.m.

Som nämndes i den allmänna motiveringen har hänvisningen till LVV i 14 § tagits bort. Någon motsvarande hänvisning till den nya lagstiftningen har inte ansetts behövlig.

4.3 Lag om elektromagnetisk kompatibilitet

1 §

Paragrafens *första stycke* innehåller ett bemyndigande att införa bestämmelser om elektromagnetisk kompatibilitet, som avser skydd för liv, personlig säkerhet och hälsa, kommunikationer eller näringsverksamhet. Som framgått av den allmänna motiveringen skall lagen utgöra grund för att i svensk rätt införa den i EES-avtalet ingående rättsakten (89/336/EEG) om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om elektromagnetisk kompatibilitet.

I bestämmelsen används begreppet apparater, som är hämtat från EMC-

direktivet. I direktivets artikel 1 återfinns en definition av vad som skall avses med detta begrepp vid tillämpningen av direktivet. En motsvarande definition bör tas in i förordningen under EMC-lagen.

I *andra stycket* anges närmare vad sådana föreskrifter får avse.

2 §

Enligt *första stycket* utövas tillsynen över efterlevnaden av lagen av den myndighet som regeringen bestämmer. Med hänsyn till att elektromagnetisk kompatibilitet berör flera myndigheters ansvarsområden förutsätts regeringen i enlighet med vad som anförts i den allmänna motiveringen utse flera tillsynsmyndigheter. Tillsynsmyndigheterna bör samråda med andra sektorsansvariga myndigheter.

Enligt *första stycket 1* har en tillsynsmyndighet rätt att få de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen. Den som inte efterkommer en sådan framställning kan föreläggas vite enligt 4 §.

Första stycket 2 kan ses som en komplettering till första punkten och ger tillsynsmyndigheten rätt att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen, dock inte bostäder. Avsikten är att underlätta för tillsynsmyndigheten att utöva tillsyn.

För att möjliggöra en effektiv tillsyn av marknadsförda apparater ges tillsynsmyndigheten enligt *första stycket 3* rätt att få tillgång till apparater för kontroll. Åtgärden kan vidtas hos den som tillverkar, importerar, saluför eller hyr ut apparater.

Enligt *andra stycket* får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer begära handräckning hos kronofogdemyndigheten för att genomföra sådana åtgärder som nämns i första stycket.

3 §

Enligt paragrafen får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreskriva om ersättning för tillhandahållna apparater och om skyldighet att ersätta en tillsynsmyndighets kostnader för kontroll.

4 §

Paragrafen ger en tillsynsmyndighet möjlighet att meddela de förelägganden och förbud som behövs ur skyddssynpunkt för att föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen skall efterlevas. Tillämpningsområdet är således inskränkt till de fall då ett ingripande är påkallat med hänsyn till de skadliga effekter som apparater som inte uppfyller gällande krav kan åstadkomma.

Ett föreläggande eller förbud kan enligt paragrafen förenas med vite.

5 §

I paragrafen anges att beslut enligt lagen eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen är överklagbara till kammarrätten. Med hänsyn till de risker som kan vara förenade med apparater som inte uppfyller gällande krav har i paragrafen också intagits en bestämmelse om att ett enligt 4 § meddelat förbud omedelbart får verkställas.

I betänkandet (SOU 1991:106) "Domstolarna inför 2000-talet", som för närvarande bereds, har Domstolsutredningen föreslagit att all domstolsprövning av förvaltningsbeslut skall börja i länsrätt. Instansordningen kan komma att påverkas av Domstolsutredningens förslag. Prop. 1992/93:47

5. Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att anta förslagen till

1. lag om måttenheter, mätningar och mätdon
2. lagen om ändring i lagen (1977:292) om tillverkning av drycker, m.m.
3. lag om elektromagnetisk kompatibilitet

6. Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

Förteckning över EG-direktiv inom området legal metrologi som det hänvisas till i EES-avtalet, bilaga II (IX Mätinstrument)

Prop. 1992/93:47
Bilaga 1

1. Direktiv 71/316/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om gemensamma föreskrifter för både mätdon och metrologiska kontrollmetoder, i dess lydelse enligt direktiven 72/427/EEG, 83/575/EEG, 87/354/EEG, 87/355/EEG och 88/665/EEG.

2. Direktiv 71/317/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om parallelepipediska handelsvikter från 5 till 50 kg och cylindriska handelsvikter från 1 gram till 10 kg.

3. Direktiv 71/318/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om gasvolymmätare, i dess lydelse enligt direktiven 74/331/EEG, 78/365/EEG och 82/623/EEG.

4. Direktiv 71/319/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning för mätare för andra vätskor än vatten.

5. Direktiv 71/347/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om hektolitervikt av säd.

6. Direktiv 71/348/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om tillsatsutrustning till mätare för andra vätskor än vatten.

7. Direktiv 71/349/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om kalibrering av tankvolym på fartyg.

8. Direktiv 73/360/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om icke-automatiska vågar, i dess lydelse enligt direktiven 76/696/EEG, 82/622/EEG och 90/384/EEG.

9. Direktiv 73/362/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om längdmått, i dess lydelse enligt direktiven 78/629/EEG och 85/146/EEG.

10. Direktiv 74/148/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om precisionsvikter från 1 mg till 50 kg.

11. Direktiv 75/33/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om kallvattenmätare.

12. Direktiv 75/106/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om färdigförpackning av vissa vätskor efter volym, i dess lydelse enligt direktiven 78/891/EEG, 79/1005/EEG, 85/10/EEG, 88/316/EEG och 89/676/EEG.

13. Direktiv 75/107/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om flaskor som tjänar som mätbehållare.

14. Direktiv 75/410/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om bandvågar.

15. Direktiv 76/211/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om färdigförpackning av vissa varor efter vikt eller volym, i dess lydelse enligt direktivet 78/891/EEG.

16. Direktiv 76/764/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om kliniska maximalvisande kvicksilvertermometrar, i dess lydelse enligt direktiven 83/128/EEG och 84/414/EEG.

17. Direktiv 76/765/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om alkoholmätare och alkoholaerometrar, i dess lydelse enligt direktivet 82/624/EEG.

18. Direktiv 76/766/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om alkoholtabeller.

19. Direktiv 76/891/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning för mätare för elektrisk energi, i dess lydelse enligt direktivet 82/621/EEG.

20. Direktiv 77/95/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om taxametrar.

21. Direktiv 77/313/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om mätsystem för andra vätskor än vatten, i dess lydelse enligt direktivet 82/625/EEG.

22. Direktiv 78/1031/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om automatiska kontroll- och sorteringsvågar.

23. Direktiv 79/830/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om varmvattenmätare.

24. Direktiv 80/181/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning för måttenheter och om upphävande av direktiv 71/354/EEG, i dess lydelse enligt direktiven 85/1/EEG och 89/617/EEG.

25. Direktiv 80/232/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om de nominella vikter och volymer samt volymer för behållare som är tillåtna för vissa färdigpackade varor, i dess lydelse enligt direktiven 86/96/EEG och 87/356/EEG.

26. Direktiv 86/217/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om manometrar för bestämning av lufttrycket i fordonsdäck.

27. Direktivet 90/384/EEG om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om icke-automatiska vågar.

Promemorians förslag till Lag om måttenheter, mätningar och mätton

Prop. 1992/93:47
Bilaga 2

1 § Vid mätningar, som görs inom detaljhandeln eller som har ekonomiska transaktioner, hälsovård, säkerhet eller beslut i offentlig verksamhet till syfte, skall mättonen vara graderade i och mätresultaten uttryckta i

1. måttenheter, som ingår i det internationella måttenhetsystem (SI-systemet) som har antagits av allmänna konferensen för mått och vikt, eller
2. måttenheter, som har tillåtits för bruk tillsammans med SI-enheter enligt beslut av den internationella kommittén för mått och vikt.

2 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om måttenheter. Härvid får medges undantag från 1 §, om det finns särskilda skäl.

3 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också, i den mån det är påkallat från allmän synpunkt och föreskriften avser ämne som avses i 8 kap 7 § regeringsformen, för visst område meddela föreskrifter som avses i 8 kap 3 och 5 §§ regeringsformen om

1. krav på mätningar och mättekniska metoder
2. krav på och kontroll av mätton
3. krav på och kontroll av förpackningsstorlek och mängduppgifter på färdigförpackade varor.

Om föreskrifter som avses i första stycket 1-3 har meddelats i eller med stöd av särskild lagstiftning för visst område, tillämpas vad som sålunda är föreskrivet i stället för vad som sägs i 4-8 §§.

4 § Tillsyn över efterlevnaden av denna lag och föreskrifter meddelade med stöd av lagen utövas för visst område av den myndighet som regeringen utser (tillsynsmyndigheten).

5 § Vid kontroll eller tillsyn enligt denna lag har den som utför kontrollen och tillsynsmyndigheten rätt till tillträde till områden och lokaler, där mätton finns eller varor förpackas, förvaras eller säljs.

Den hos vilken kontroll eller tillsyn sker är skyldig att lämna behövligt biträde. 6 § En tillsynsmyndighet får meddela de förelägganden och förbud som behövs i enskilda fall för att denna lag eller föreskrifter meddelade med stöd av lagen skall efterlevas. Ett sådant föreläggande eller förbud får förenas med vite.

7 § Polismyndigheten skall lämna det biträde som behövs för utövande av kontroll eller tillsyn enligt denna lag.

8 § Föreskrifter om överklagande av en myndighets beslut enligt 5 eller 6 § eller med stöd av ett bemyndigande enligt lagen meddelas av regeringen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993. Genom lagen upphävs lagen (1971:1081) om bestämning av volym och vikt.

1. Remissförfarandet

Promemorian SP Rapport 1991:51 om implementering av EG-regler för legal metrologi har remissbehandlats.

Yttrande över promemorian har avgetts av Kammarrätten i Jönköping, Domstolsverket, Kommerskollegium, Socialstyrelsen, Trafiksäkerhetsverket, Sjöfartsverket, Generaltullstyrelsen, Riksskatteverket, Jordbruksverket, Statens livsmedelsverk, Boverket, Sprängämnesinspektionen, Närings- och teknikutvecklingsverket, Statens provningsanstalt, Styrelsen för teknisk ackreditering, Rikspolisstyrelsen RPS, Riksrevisionsverket RRV, Konsumentverket KOV, Näringsfrihetsombudsmannen, Statens pris- och konkurrensverk, Grossistförbundet Svensk Handel, Kooperativa förbundet, Läke- medelsindustriföreningen, SIS-Standardiseringskommissionen i Sverige, Svenska Arbetsgivareföreningen, Sveriges Akademikers Centralorganisation, Sveriges Civilingenjörersförbund, Sveriges Industriförbund och Vågleverantörsföreningen inom Sveriges Mekanförbund.

Företagarnas Riksorganisation, Landsorganisationen i Sverige, Sveriges Livsmedelshandlareförbund och Tjänstemännens Centralorganisation har uttryckligen avstått från att yttra sig.

2. Synpunkter

Flertalet remissinstanser tillstyrker eller har inga invändningar mot förslaget om en ny lag med vissa grundläggande bestämmelser samt bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att utfärda föreskrifter på området.

Beträffande detaljer i föreslagna lagbestämmelser har följande invändningar gjorts.

Sjöfartsverket anser att det föreslagna bemyndigandet i 3 § bör inskränkas till att gälla mätningar av något mer specificerad art eller möjligen till vad befintliga EG-direktiv på området avser. Kammarrätten i Jönköping anmärker beträffande 8 § att frågor om besvärordning och besvärsmyndigheter vanligtvis brukar regleras i lag och att sådana bestämmelser bör intas i lagen och inte i en tillhörande förordning.

Konsumentverket menar att lagen bör ange det konsumentskyddande syftet att stävja fusk med vikt och volym. Verket anser vidare att lagen bör innehålla en straffsanktion.

Sveriges Civilingenjörersförbund framhåller som önskvärt att bestämmelsen i 1 § om användning av måttenheter ingående i SI-systemet även skall avse mätningar inom undervisningsväsendet och att även områden såsom medicin och nautik övergår till att använda SI-systemet.

Närings- och teknikutvecklingsverket anser att anknytningen till det internationella metrologiska arbetet i OIML liksom det med detta sammanhängande standardiseringsarbetet i främst CEN och CENELEC bör tydliggöras i lagtexten. Samordningen på myndighetsnivå av föreskriftsgivningen

Flertalet remissinstanser tillstyrker eller har inga invändningar mot utredningens förslag om att implementeringen av EG-direktiv sker genom föreskrifter meddelade av en myndighet efter samråd med berörda sektorsmyndigheter och ett metrologiskt råd. Därvid framhålls särskilt den fördelen att sådana föreskrifter om måttenheter som skall tillämpas inom flera verksamhetsområden samlas i en föreskriftsserie. Invändningar mot förslaget att samla föreskrifterna hos en myndighet har dock framförts av Trafiksäkerhetsverket, Statens livsmedelsverk och Konsumentverket. Verken anser att de bör behålla ansvaret för mättekniska föreskrifter inom det egna ansvarsområdet.

Ett stort antal remissinstanser avvisar förslaget i promemorian om att Statens provningsanstalt skall ges bemyndigandet som föreskrivande myndighet. Som skäl anförs huvudsakligen att funktionen som föreskrivande organ och funktionen som provnings- och kontrollorgan principiellt bör hållas isär i skilda organisationer.

Kommerkollegium menar att risken för eller misstanken om intressekonflikter annars finns och att de knappast kan undanröjas genom de interna organisatoriska lösningar som anvisas i utredningen. Kommerskollegium anför vidare att uppgiften som föreskrivande organ för med sig befogenheter även i en framtida utveckling med ett närmande till Europa, eftersom EG-direktiven fortfarande kräver administrativa beslut för tillämpning på nationell nivå och eftersom ett medlemskap i EG medför att svenska myndigheter aktivt deltar i beslutsprocessen inom EG.

Sveriges Industriförbund, med instämmande av Svenska Arbetsgivareföreningen, anför att valet av föreskrivande myndighet noga bör övervägas med hänsyn bl a till vikten av att aktörerna i det europeiska system för ömsesidigt erkännande som är under utveckling, har en oomtvistad opartisk ställning.

Styrelsen för teknisk ackreditering anser att det inte kan vara förenligt med EG:s principer för provning och certifiering, såsom dessa kommit till uttryck i dokumentet *the Global Approach to Testing and Certification*, att koncentrera uppgifterna som föreskrivande myndighet inom området till ett statligt organ som samtidigt kan väntas bli helt dominerande på den aktuella marknaden vad gäller certifiering och provning.

Trafiksäkerhetsverket anför att det även fortsättningsvis finns behov av att skilja på föreskrivande och kontrollerande organ eftersom Sverige finns representerat i ett flertal europeiska standardiseringsorgan som har ett visst inflytande i EG:s föreskriftsgivning och eftersom svenska myndigheter kan ge ut föreskrifter inom områden som inte regleras i EG-direktiv. Trafiksäkerhetsverket hänvisar vidare till sektorsmyndigheternas kunskap inom respektive område och menar att dessa myndigheter, i samråd med Statens provningsanstalt bör ha föreskriftsansvaret.

Statens livsmedelsverk anser att verket bör ansvara för införandet av EG:s regler om vikt och volym såvitt avser färdigförpackade livsmedel samt att verket och övriga tillsynsmyndigheter enligt livsmedelslagstiftningen bör ha ansvar för tillsynen inom området.

Promemorians förslag till Lag om skydd mot elektromagnetiska störningar

Prop. 1992/93:47
Bilaga 4

1 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får, i fråga om produkter som kan ge upphov till elektromagnetiska störningar eller vars funktion kan påverkas av elektromagnetiska störningar, meddela föreskrifter om skydd mot sådana störningar.

Sådana föreskrifter får avse produkters egenskaper, kontroll och märkning av produkter eller annat som behövs för att produkter som släpps ut på marknaden, tas i bruk eller används skall ha ett tillfredsställande skydd mot elektromagnetiska störningar.

2 § Den eller de myndigheter som regeringen bestämmer skall utöva tillsyn över efterlevnaden av föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lag. En sådan tillsynsmyndighet har rätt att för tillsynen

1. på begäran få de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen,
2. få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen, dock inte bostäder,
3. hos den som tillverkar, importerar, saluför eller hyr ut produkter, som omfattas av tillsynen, få tillgång till produkter för kontroll.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om ersättning för tillhandahållna produkter och om skyldighet att ersätta en tillsynsmyndighets kostnader för kontroll.

Polismyndigheten skall lämna det biträde som behövs för tillsynen.

3 § Om det är påkallat från skyddssynpunkt får en tillsynsmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs i enskilda fall för att föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lag skall efterlevas.

4 § En begäran enligt 2 § första stycket 1 samt föreläggande eller förbud enligt 3 § får förenas med vite.

5 § Föreskrifter om överklagande av en myndighets beslut enligt 2,3 eller 4 §§ eller med stöd av ett bemyndigande enligt lagen meddelas av regeringen.

6 § Beslut som meddelats enligt denna lag eller med stöd av föreskrifter som meddelats med stöd av lagen skall gälla omedelbart, om inte annat bestäms.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

Remissförfarandet

Promemorian Införande av lagstiftning om skydd mot elektromagnetisk kompatibilitet (dnr 3-2452/91) som har upprättats inom Näringsdepartementet har remissbehandlats.

Efter remiss har yttrande över promemorian avgetts av Kammarrätten i Stockholm, Kommerskollegium (KK), Televerket, Statens telenämnd, Trafiksäkerhetsverket (TSV), Arbets- och miljöskyddsstyrelsen (ASS), Närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK), Statens provningsanstalt (SP), Styrelsen för Teknisk ackreditering (SWEDAC), Riksrevisionsverket (RRV), Konsumentverket (KV), Frekvensförvaltningen inom Televerket, AB Svensk Bilprovning, SEMKO AB, Standardiseringskommissionen i Sverige (SIS), Svenska Arbetsgivareorganisationen (SAF), Sveriges Elektroindustri-förening (ELIF) och Sveriges Industriförbund.

Synpunkter

Lagförslaget

Samtliga remissinstanser tillstyrker eller har inget att erinra mot att EMC-direktivets bestämmelser införs i Sverige genom en särskild lag i huvudsak i enlighet med promemorians förslag.

Frekvensförvaltningen finner det t.ex. mindre lämpligt att reglera EMC-frågor i ellagen, särskilt som säkerhetsfrågor inte är inbegripna i EMC-direktivet. Frekvensförvaltningen menar att säkerhetsfrågor betonats alltför mycket i promemorian medan grunden för EMC-direktivet framförallt är behovet av en generell begränsning av radiostörningar alstrade av olika elektriska apparater. Till detta kommer behovet av att säkerställa en rimlig grad av immunitet mot elektromagnetiska störningar hos apparater så att dessa kan fungera som avsett. Mot denna bakgrund föreslår Frekvensförvaltningen att lagen ges titeln Lag om elektromagnetisk kompatibilitet. Lagens 1 § första stycke föreslås få följande lydelse "Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter gällande elektromagnetisk kompatibilitet för produkter som kan ge upphov till elektromagnetiska störningar eller vars funktion kan påverkas av elektromagnetiska störningar". I andra stycket samma paragraf föreslås att motsvarande ändring införs.

Frekvensförvaltningen pekar också på att det i lagförslagets 2 § 2 p uttryckliga undantaget för bostäder kan skapa svårigheter, eftersom det ofta är tredje part, d.v.s. grannar som drabbas av radiostörningar från apparater i en bostad och att undersökning av en troligen störande apparat behövs för att avhjälpa akuta radiostörningar. *Statens telenämnd* och *Televerket* framför liknande synpunkter som Frekvensförvaltningen.

Kommerskollegium ifrågasätter om det i lagen möjligtvis, liksom är fallet i EMC-direktivet, bör uttryckligen göras ett undantag för radioutrustning som används av sändaramatörer.

Beträffande utformningen av den föreslagna lagens 1 § anför *Statens prov-*

ningsanstalt att begreppet "produkt" är betydligt vidare direktivets begrepp "apparat". Med den föreslagna formuleringen av paragrafen omfattar lagen t.ex. material som kan förorsaka elektrostatiske urladdningar, vilket ligger utanför EMC-direktivets tillämpningsområde.

Konsumentverket påpekar att direktivet inte bara omfattar produkter utan även installationer och att detta bör framgå av lagen.

Industriförbundet framför att promemorians lagförslag förefaller ge regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer alltför brett och detaljrikt bemyndigande med hänsyn till innehållet i EMC-direktivet. Klarare avgränsning skulle undvika oro hos näringslivet för uppkomst av nya nationella särregler, handelshinder, tolkningstvister m.m. *ELIF* uttrycker liknande synpunkter.

Överklagande

Kammarrätten i Stockholm har inget att erinra mot att kammarrätten blir besvärinstans på området.

Statens telenämnd ifrågasätter om det inte vore mest lämpligt att ta in bestämmelse om överklagande i lagen i den mån en särskild reglering av frågan behövs.

Konsumentverket anser att bestämmelser om överklagande och om straffsanktioner bör finnas i lagen och inte bara i en förordning.

Övergångsbestämmelser

Kommerskollegium framför att vid en fortsatt tillämpning av radiostörningsförordningen under den övergångstid EMC-direktivet får tillämpas optionellt bör registreringsförfarandet enligt 3, 4, 5 och 8 §§ i förordningen slopas.

Frekvensförvaltningen instämmer i promemorians förslag att EMC-direktivets krav inte bör göras tvingande under den tid som EMC-direktivet får tillämpas optionellt. Dock bör det enligt förvaltningen utredas om de tidigare utfärdade direktiven inom EG för hushållsmaskiner m.m. och för lysrör behöver gälla i Sverige under denna övergångstid. De ger preciserade radiostörningskrav för betydligt fler produkter än vad som gäller i Sverige för närvarande.

Enligt *NUTEK* och *SEMKO AB* behöver det klarläggas om de två äldre EG-direktiven på området behöver beaktas i Sverige under övergångsperioden.

ELIF framför att med hänsyn till att det finns reella önskemål om att förbättra EMC-situationen i Sverige, samtidigt som det står klart att somliga tillverkare får kort om tid på sig för att uppfylla EMC-direktivets krav, bör regeringen redan nu överväga på vad sätt och hur länge man vill utnyttja det nationella handlingsutrymme som kommer att finnas under övergångsperioden.

Konsumentverket anser att för att erhålla en enhetlig och entydig tillämpning av lagen är det väsentligt att klara och entydiga ansvarsförhållanden och samrådsfunktioner inrättas mellan berörda myndigheter.

Frekvensförvaltningen framhåller att EMC-direktivet framförallt tar sikte på att radio- och telekommunikationsutrustning skall kunna fungera som avsett och att det därför är mest ändamålsenligt att den separata myndighet i vilken Frekvensförvaltningen avses ingå (Telestyrelsen) får i uppdrag att vara föreskrivande myndighet. *Statens telenämnd* framför liknande synpunkter i vart fall såvitt gäller myndighetsuppgifter med avseende på radio- och teleutrustning.

NUTEK menar att genom att rätten att utfärda föreskrifter begränsats till en myndighet garanteras att föreskrifterna blir entydiga och gränsdragningsproblem kan undvikas.

Statens provningsanstalt anser det befogat att överväga eventuellt behov av flera tillsynsmyndigheter eftersom el och elektronik integreras i apparater, utrustningar och installationer inom allt fler teknikområden. Ett alternativ kan vara att en tillsynsmyndighet lägger ut bedömningar, registrering etcetera på ett eller flera EMC-kompetenta organ med stor teknisk bredd av exempelvis SP:s karaktär.

SEMKO AB framför att med tanke på det nära sambandet mellan EMC och säkerhetsfrågor för elektrisk materiel ser man med tillfredsställelse att frågor gällande föreskrifter och tillsyn i dag har harmoniserats mellan de två områdena. Av samma skäl skulle SEMKO gärna se att regeringen valde samma föreskrivande myndighet för EMC som för elsäkerhet. Vad det gäller tillsynen ser SEMKO stora fördelar med att endast en ansvarig myndighet utses inom EMC-området.

SWEDAC betonar vikten av att den föreskrivande verksamheten samordnas till en myndighet, lämpligen NUTEK.

Övriga synpunkter

Flera remissinstanser har därjämte framfört detaljerade synpunkter på det förslag till förordning som åtföljde promemorian. Dessa synpunkter redovisas inte i denna sammanställning.

